PUNCT DE SPRIJIN ÎN IMPONDERABIL

PUNCT DE SPRIJIN de Gheorghe Ciolpan ● TEATRUL „ARLECHINO" DIN BRAŞOV ● Data reprezentaţiei: 14 aprilie 1995 ● Regia: Gheorghe Ciolpan şi Liviu Steciuc ● Interpretează: Gheorghe Ciolpan.

****

Zăbovind la Braşov mai bine de o săptămână, la Festivalul de Teatru Contemporan, ce descopăr? Excepţionalul mim basarabean Gheorghe Ciolpan, pe care vi-l puteţi aminti de la ediţiile '91 şi '92 ale Galei de la Costineşti şi despre care nu mai ştiam nimic în ultima vreme, este acum braşovean, figura emblematică a Teatrului de păpuşi „Arlechino". De invidiat directorul teatrului, Liviu Steciuc, care sporeşte prestigiul instituţiei nu numai prin câştigarea unei personalităţi, ci şi adăugându-i o nouă disponibilitate de comunicare stilistică.

Gheorghe Ciolpan aduce cu sine un univers cu neputinţă de evaluat altfel decât prin confruntarea lui cu cel al poeziei. Actorul nostru se eliberează de complexul „tipologistic" – să-l numim **complexul Daumier** – în arta mimului şi exprimă prin caricatură sau şarjă mai puţin caractere, cât esenţe de gestualitate umană, esenţe de umanitate. Pentru Gheorghe Ciolpan, arta aceasta **a lui**, de directă descendenţă paleoteatrală, fără a se înstrăina de funcţiile tradiţiei genului, îşi revendică înrudirea în spirit şi cu dansul, astfel încât în scenariul spectacolului se implică intuiţia de coregraf. **Punct de sprijin**, spectacol cunoscut în mare parte şi de cei ce l-au întâlnit pe Gheorghe Ciolpan la Costineşti, este un exemplu de sublimare a gestului uman şi de transfigurare a trupului omenesc în hieroglifa identităţii lui cosmice.

Trecerea omului prin vârste este poate momentul cel mai impresionant. Mişcarea se descompune în abia perceptibile pulsaţii – ai spune vegetale –, apoi îşi găseşte coeziunea activă şi majestuoasă a maturităţii. Urmează a se frânge la rându-i, regresiv, chemată de starea originară.

Nici caracterele întruchipate de mim nu pierd aura lirismului imanent oricărei insinuări de mişcare şi nu adâncesc în sens polemic trăsăturile. Gheorghe Ciolpan obţine efectul unui grotesc jovial, seren, în care simulacrele de caricatură nu demistifică, ci descriu, de fapt, principii naturale de existenţă comunitară sub un semn integrator, de echilibru, ce admite varietatea funcţională a lumii.

Gheorghe Ciolpan aduce pe scena românească acea impresie de robusteţe profesională prin care ne-am obişnuit să apreciem buna şcoală rusă de teatru. Artistul basarabean a absolvit-o la Chişinău (Institutul de Teatru) şi la Sankt-Petersburg (Institutul de Muzică şi Cinematografie). Mai important este faptul că Gheorghe Ciolpan şi-a asumat destinul artistic într-un mod radical şi prin nimic concesiv faţă de sine. Discret până la a pierde orice **punct de sprijin** în contingent. Împletind obsesia pentru teatrul **lui** cu o râvnă a exerciţiului pentru care nu sunt lesne de găsit instrumente de măsură. **Punct de sprijin** înseamnă, în definitiv, o provocare: ce punct de sprijin mai poate pretinde un trup evadat din noaptea gravitaţiei?

SEBASTIAN-VLAD POPA

MOLIÈRE ŞI BULGAKOV, COAUTORII UNEI COMEDII ENIGMATICE

JOURDAIN CEL SCRÂNTIT (MOLIERIANA) de Mihail Bulgakov ● TEATRUL „ELVIRA GODEANU" DIN TÂRGU-JIU ● Data reprezentaţiei: 8 noiembrie 1994 ● Regia şi ilustraţia muzicală: Cristian Juncu ● Scenografia: Viorel Penişoară-Stegaru ● Distribuţia: Valeriu Bâzu (Louis Béjart, Jourdain), Ionuţ Stoica (Hubert, Doamna Jourdain), Adriana Brânzan (Doamna Molière, Lucile), Dan Dobroiu (Lagrange, Cléonte), Luminiţa Sorog-Goşa (Doamna de Brie, Dorimène), Corina Prună (La Thorilière, Marchizul Dorante), Simona Popescu (Doamna Beauvol, Nicolle), Constantin Eremia (Covielle, Valetul lui Cléonte), Nicolae Vicol (Domnul de Brie, Maestrul de scrimă), Ion Alexandrescu (Du Croisy, Pancrace, Notarul), George Drăghescu (Profesorul de muzică), Cristinel Dobran (Profesorul de dans), Dan Calotă (Brindavoin, Valetul lui Jourdain), Camelia Stoica (Croitorul), Dana Scoroşanu, Ion Bican (Don Juan, Statuia Comandorului, Dansatori, Muzicieni, Bucătari).

***

Parafrazele lui Mihail Bulgakov după piese celebre nu sunt totdeauna atât de stringent compuse şi nici atât de penetrante ca lucrările sale originale. Dar anumite racursiuri satirice îmbogăţesc cu câte un sens nou ceea ce inspiratorii predecesori i-au dăruit ca materie literară scriitorului rus. În **Jourdain cel scrântit**, după molierescul **Burghez gentilom**, intenţia autorului secund e de a răsturna situaţia esenţială: ieşită din minţi e lumea din jurul onestului cetăţean, pe care-l torturează, prin batjocuri grobiene, atât ai lui cât şi străinii.

E aici şi o notă forţată, pe care spectacolul Teatrului „Elvira Godeanu" din Târgu-Jiu o accentuează, însă într-un mod atât de inventiv încât uităm nedreptăţile ce se fac unor personaje. Cine le face? Literatul rus? Regizorul Cristian Juncu? E greu de spus; literatura e absorbită în montare în aşa fel încât după reprezentaţie s-ar putea elabora un scenariu inedit, cu mai mulţi semnatari. E în afară de orice îndoială că tânărul începător în ale teatrului are personalitate. Fantezia lui e mulată pe ideea ce vertebrează întregul.

Avem astfel, în scenă, o ambianţă misterioasă (cu oarecare exces de întuneric), cu inflexiuni ritualice; apar şi dispar pe neaşteptate personaje, se încing sarabande, o muzică diversă, în caleidoscopie studiată a partiturilor, însoţeşte mişcările de grup. Sunt momente în care printre oameni par a se amesteca spectre. Măştile capătă funcţii definitorii. Felinarele decupează spaţii enigmatice. Pantomima e inserată în acţiune. Comicitatea înscenării are efecte originale. Umorul are nerv. Nu e foarte bine stăpânită interpretarea, în toate registrele voite de regizor; unii vorbesc prea încet; dar avem a ţine seama că majoritatea actorilor au fost amatori şi se profesionalizează acum, manifestând bunăvoinţă şi disciplină.

De fapt, ni se joacă, de către trupa lui Molière, un spectacol cu **Burghezul**

Scenă din Jourdain cel scrântit de Mihail Bulgakov la Teatrul „Elvira Godeanu" din Târgu-Jiu (regia: Cristian Juncu)

gentilom. Un fel de repetiţie generală. Jourdain iubeşte teatrul, îl proclamă, crede în el. Diferite accidente întrerup, din când în când, evoluţia spectacolului în spectacol, pentru a ni se păstra sentimentul de dublu-public. Molière e bolnav; nu apare, un actor îi ţine locul, făcând tot ce hotărîse directorul. Merituoasă şi inventivă, scenografia lui Viorel Penişoară-Stegaru stilizează expresiv cadrul şi costumele.

Reţinem numele actorilor Valeriu Bâzu (Béjart – în trupa lui Molière, Jourdain), Adriana Brânzan, Ionuţ Stoica (în travesti), Ion Alexandrescu, Dan Calotă (valetul lui Molière, iar în piesă valetul lui Jourdain). În fond, toţi îşi fac datoria cu credinţă.

I s-a mai spus spectacolului, nu prea inspirat, şi **Molieriana**. Altminteri, o lucrare notabilă.

O GOGOLIADĂ SPIRITUALĂ

CĂSĂTORIA de N. V. Gogol ● TEATRUL „ELVIRA GODEANU" din TÂRGU-JIU ● Data reprezentaţiei: 21 martie 1995 ● Regia şi ilustraţia muzicală: Cristian Juncu ● Scenografia: Viorel Penişoară-Stegaru ● Fotografie: Horaţiu Firică ● Distribuţia: Adriana Brânzan (Agafia Tihonovna), Simona Urs (Arina Panteleimonovna), Iosefina Stoia (Fiokla Ivanovna), Vladimir Juravle (Podkoliosin), Adrian Andone (Kociakariov), Ionuţ Stoica (Jumară), Valeriu Bâzu (Anicikin), Ion Alexandrescu (Jevakin), Corina Prună (Dunecika), Dan Calotă (Stepan).

Cred că prin apariţia lui Cristian Juncu, elev al Cătălinei Buzoianu, în lumea scenei, s-a mai născut un regizor. Va veni, probabil, o vreme când nu-i vom mai putea număra ca prezenţe efective chiar de la debut. Vor avea de aşteptat; îi vom căuta pe cine ştie unde. Deocamdată, însă, ne ţinem după ei şi le catagrafiem reuşitele. Ele sporesc prestigiul unor trupe, al unor instituţii şi dau speranţe multor actori care, în lipsa regizorului calificat, vegetează şi se rutinizează fabricând spectacole moarte din născare.

Cristian Juncu îşi reconfirmă virtuţile dovedite de la începutul său de carieră (la Târgu-Jiu), tot aici, cu noua sa izbutire artistică, anume comedia **Căsătoria** de Gogol. Şi acum, în firele comice ale veselei scrieri se împleteşte şi unul negru, tragic, întreţesut cu migală şi pricepere, pentru ca îngrozitul de căsnicie Podkoliosin să-şi dea duhul până la urmă, înnebunit de perspectiva unei însurători forţate. Indecizia paralizantă a eroului, care stăpâneşte atâta haz, dorinţa lui de a avea o nevastă şi incapacitatea de a finaliza intenţia conubiliară sunt alternate cu voioşie, tristeţe, neputinţă de a se înţelege pe sine, de actorul craiovean Vladimir Juravle. El, remarcabila duenă Iosefina Stoia (Fiokla Ivanovna, guralivă Celestină), Adrian Andone, tânăr cu însuşiri interesante în materie de comedie modernă, epurată de artificii (Kocikariov, prietenul exasperat al eternului mire fugitiv), precum şi Viorel Penişoară-Stegaru, scenograf ingenios, profesionist expert, autorul ineditei plantaţii scenice, s-au alăturat echipei de la Târgu-Jiu nu numai în calitate de